

\*\*

## Friedrichnek nem sikerült a kormányalakítás Ellentmondó hírek koncentrációs alakulásokról

Kolozsvár, nov. 14

A magyar válság megoldása még nem történt meg. A koncentrációs alakulásokról a legkülönbözőbb hírek érkeznek

### Clerk még tárgyal Pesten

Bukarest, nov. 14

Sir George Clerk kedden Sándor Pál és Giesswein Sándort fogadta. Sándor Pál gazdasági és politikai kérdésekről fejtette ki véleményét. Giesswein pedig azokról a tárgyalásokról számolt be, amelyeket a liberális partokkal folytatott

Bécs, nov. 14

A „Neue Freie Presse” írja: Az a határidő, amikor Friedrichnek el kellett volna készülnie a kormányalakítással, lejárt. Most már csak az van hátra, hogy Friedrich bejelelje sir George Clerk-nak, hogy kibontakozási akciója megkezdte. A Friedrich István kormányalakítási kísérlete végkép meglekelt, ami első sorban a szocialisták megafatársának tulajdonítható, akik nemcsak hogy nem bocsátkoztak tárgyalásokba Friedrichkel, de még közvetítőket sem küldtek a megbeszélésekre.

A liberális polgári pártok a tárgyalások elején a legnagyobb engedékenységet tanúsították Friedrich szemben, de már ők is a szocialisták álláspontjára helyezkedtek és kijelentették, hogy nem vesznek részt a koalíciós kabinetben, ha ez Friedrich vezetésével alakul meg, annál is inkább, mert különben is csak a szocialistákkal való egyöntetű eljárásra hajlandók.

A liberális pártok ugyanis, első sorban pedig a demokráciák, különböző jelekből arra következtettek, hogy Friedrichnek egyáltalában nem volt komoly szándéka a koalíciós kabinet megalkotására. Ugy látják a helyzetet, hogy Friedrich csak időt akar nyerni és e célból igyekszik a koncentráció létrejöttének időpontját minél jobban kitolni.

### A magyar delegáció

Bukarest, nov. 14

Az „Adeverul” írja, hogy a párisi „Le Temps” jelenti: Az új magyar kormány összeállítása pár nap alatt befejezést nyer. Andrassy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf és Bethlen István gróf külügyminiszter, mint béke-delegátusok közelebbről elutaznak Párisba. Készen állnak Párisba utazni: Som sich Tihamér gróf és Hegedűs Loránd, ez utóbbi mint pénzügyi szakértő.

### A kormány-kombinációk

Az „Epoca”-nak jelentik Lyonból: A magyar kormány összeállításáról újabban a következőket jelentik: Beépék a kabinetbe Párisi szocialista, Lukács László munkapárti, Heinrich Ferenc polgári demokrata és Zichy János keresztény-szocialista.

### Zichy—Bethlen—Csáky?

Bukarest, nov. 14

A „L'Independance Roumaine” írja: Úgy látszik, hogy Budapesten megtalálták azt a közös formát, amely az összes pártok uniójának alapjául szolgálhatna a keresztény-szocialista Zichy János grófnak, vagy Bethlen István grófnak az elnöksége alatt. Gróf Csákyt külügyminiszterként emlegetik. A jelenlegi miniszterelnök hírek szerint csak addig vezetné az ügyeket, amíg az új kormányt az antant el nem ismeri.

\*\*\*\*\*

## Központi árvizsgáló bizottság alakul

\*\*

**Az árszabályozás és a rendes kereskedelem — Csak a szabad kereskedelem szabályozhatja az árakat — Harc a lánckereskedőkkel — Mi lesz az árvizsgáló bizottsággal?**

Kolozsvár, nov. 14

(Saját tud.) Az árvizsgáló bizottság eddigi működése olyan tapasztalatokra vezetett, melyek most már alkalmasak lesznek arra, hogy ez a nehéz kérdés végleges és egy a közönségre, mint a kereskedelemre nézve kielégítő megoldást nyerjen. Az ár vizsgáló bizottság legutóbbi ülésén az árak maximalizálását szinte az egész vonalon hatályon kívül helyezte. Megállapította ugyanis, hogy a piac saját maga szabályozza magát és a bizottság működése csupán arra irányulhat, hogy a kereskedelem normális útjait biztosítsa és a közönséget megvédje a lánccsok ellen. Nem csupán a közönség, de a tisztességes kereskedelem is rászorul erre a védelemre.

Az árvizsgáló bizottság más irányu működése abban állott, hogy minden kereskedő számla szerint tartozott a Kolozsvárra hozott árujáról beszámolni és a bizottság állapította meg azután a forgalmi árt. Természetesen ez az állapítás csupán a számla alapján történt, anélkül, hogy tekintetbe vehette volna a kereskedő reáldívi kiadásait és a szállítás közbeni veszteségeit. Mindenestre az árvizsgáló bizottságnak, különösen pedig dr. Blaga tanácsosnak, a bizottság elnökének ebben az irányban kifejtett működése bár sok tekintetben kellemetlen volt a kereskedőkre nézve, mégis sok eredménnyel jár.

Ehhez járul még, hogy ez az árszabályozás sokkal bonyolultabb, semhogy a kereskedelmet tényleg egységes irányba tudná terelni. Itt is feltétlenül igazolódott, hogy a csupán szabad kereskedelem

az, amely az árakat szabályozni tudja.

Egy másik hátránya volt ennek a módszernek az is, hogy akkor, amikor leszállított áruival valamennyire befolyásolta a kolozsvári piacot — megbénította a kereskedelmet, amely szivesebben helyezkedik ott el, ahol nincs megkötve, mint ott, ahol a hatóság is beavatkozik az üzlet lebonyolításába.

**A kereskedők a megvásárolt portékát inkább nem hozzák be Kolozsvárra, hanem a helyszínen adják el haszonra.**

Ezen azonban könnyen lehetne segíteni egy

**központi árvizsgáló bizottság felállításával.**

A bizottság nevében Blaga Aurél dr. ebben az irányban tesz most előterjesztést a kormányzótanács kereskedelmi reszortjának. Az előterjesztés szerint

**Kolozsváron egy központi árvizsgáló bizottság alakulna,**

amely a kormányzótanács által igazgatott területekre állapítaná meg az árakat. Jóllehet így is maximált árak volnának, mégis a szabad kereskedelem bizonyos reális határok között mozogna és az ármaximum nem jelentené azt, hogy az áruviszonyok folytán a kereskedők ne kényyszerüljenek akár olcsóbban adni az árut, mint ahogy az maximálva van.

Ha a központi árvizsgáló bizottság megalakul, akkor a kereskedők nem befolyásolja az az árdifferencia, mely most az egyes városok ármaximuma között van. Így Nagyváradon most egy kiló cukor maximális ára huszonhat korona, míg Kolozsváron huszonkilenc.

Más oldalról pedig a központi

árvizsgáló bizottság általános védelmet nyújtana a lánckereskedelem ellen, mely most sokkal inkább szétágazik, hogy egy város a maga körletében meg tudja fékezni.

Természetesen a központi árvizsgáló bizottság megalakulásával a helyi bizottságok működési tere sokkal kisebb lesz, esetleg ezek a bizottságok teljesen megszűnnek.

A kolozsvári árvizsgáló bizottság ma tart ebben a kérdésben ülést és határozni fog a felett is, hogy ne szüntesse be máris a működését és mondja ki az árvizsgáló bizottság feloszlását.

### A horvátok és a szerbek

Bukarest, nov. 14

A „L'Independance Roumaine” írja: Zágrábról jelentik, hogy a szerbek és horvátok között komoly ellentétek merültek fel.

### A törökök dobrudzsai zsákmánya

Bukarest, nov. 14

A kormány egy bizottságot küld Konstantinápolyba, hogy felkutassa és átvegye azokat a dolgokat, amiket a törökök a világháború folyamán Dobrudzsából magukkal vittek.

### Alkotmánysértés Felső-Ausztriában

Bécs, nov. 14

Az állami kormány tudvalevően panaszt tett Felső-Ausztria tartomány ellen az alkotmány megsértése miatt. Ebben az ügyben november 19-én tart tárgyalást az alkotmányjogi bíróság. Az államkormány vadírata a következő tételekben állapítja meg alkotmánysértést: a szállítójegyek bevezetése, illetékek szedése a szállítójegyek kiállításáért, az irány- és legnagyobb árak megállapítása, az ugynevezett faadó, továbbá az a cselekmény, hogy több állami intézménynek nem engedtek különböző szállítmányokat Bécsbe küldeni, mert nem szereztek szállítási igazolványt.

**Nincs többé reuma!** Vége van a csúszos és köszvényes fájdalmaknak, mióta a Dr. BIRÓ-féle **KASTANIN** (vadgesztenye kivonat) forgalomba jött. Ezen szer egynehány bedörzsölés után elmulaszt hűlésokozta fájdalmakat: **reumát, csúzt, köszvényt** Nélkülözhetetlen minden házban! 1 üveg ára használati utasítással 15 korcna Főraktár: Dr. BIRÓ gyógyszerár, Kolozsvár. — Kérjen használati utasítást.

Kopenhága, nov. 14

Zahle miniszterelnök egy gyűlésen a következő kijelentést tette a schleswigi kérdésről:

A valuta kérdéséről azt mondta a miniszterelnök, hogy a márka árfolyamának állandó esése nagy áldozatokkal követel Dániától, mert segíteni akar Schleswig népén, ha ártatlanul olyan gazdasági veszteségek érnék, amelyeket nem tud elviselni.

### Mackensent haza engedik

Bukarest, nov. 14

Az „Avantul” írja: Mackensen vezérőrnagyot, akit tudvalegőleg vezérkarával Szalonikiban internáltak, közelből átszállítják Franciaországba. A legfőbb tanács Clemencau elnöke alatt ugyanis elhatározta, hogy Mackensent hazabocsátja Németországba. Ezt a határozatot a hadvezér magas korára és egészségi állapotára való tekintettel hozták.

### Az éhező és fázó Bécs

Bécs, nov. 14

A bécsi lapok jelentése szerint a közéleti hivatal kénytelen november 15-től megszüntetni azt a pótdagot, amelyet a kélvesnél fiatalabb gyermekek kaptak eddig a liszt érmékből. A szén és fűhiány is egyre katasztrófálisabb, úgy, hogy a városi közigazgatás illetékes köreiben most azzal a tervvel foglalkoznak, hogy engedélyt adnak a népnek fagyűrésre. Erre a célra a Hütteldorf mellett levő Satzberget jelölik ki.

A városi tanács tegnapi ülésén nagy vita támadt az utcák átkezelése miatt. Az átkezelést születésnap ajándéknak szánták a közlekedésnek. Az átkezelés költségei hárommillió koronát emésztenek fel, a telekkönyvi és a postai változtatások nélkül.

A lapokat a napokban bejárta az a hír, hogy az antant 300-500 millió kölcsönt ad Auszriának. Ezt a hírt ma megcáfolják.

Megérkezett Bécsbe az antant bizottsága, mely a békeszerződés pontjainak ellenőrzését gyakorolja. Renner kancellár előterjesztést tett a bizottságnak Ausztria, különösen pedig Bécs élelmiszeri nehézségeiről és ezekről a bajokról, melyek a szénellátás körül vannak. Az antant-bizottság erre Cseh Szlovákiahoz fordult, hogy Auszrián élelmiszerrel és szénrel segítsen.

### Habsburg Károly szubvenciót kér a francia kormánytól

Páris, nov. 14

A „Journal”-nak Bo deuxból jelentik, hogy George Mandel a választói előtt tartott beszédében Clemenceau politikája mellett foglalt állást. Ugyanebben a beszédjében kijelentette azt is, hogy Habsburg Károly, az exkirály a francia kormánytól évi szubvenciót kért, mert pénzzavarban volt. Ezt a jelet annak illuzziójára mondta el, hogy milyen bizalommal viselték az egész világ Franciaország iránt.

## Ujabb hercegszigeti tárgyalások

\*\*

### és japánok Szibériában — Rendet kell teremteni Oroszországban

Kolozsvár, nov. 14

Az európai sajtót Lloyd George egy beszéde nyomán ez a hír foglalkoztatja, hogy megismélik a principói tárgyalásokat az oroszokkal. Még halározott formában nem jelentik ki, hogy ilyen lépések történtek volna, de különösen az angolok foglalkoznak ezzel a felmerült tervvel.

### Az angolok hajlandók tárgyalni

Bukarest, nov. 14

A „L'Independance Roumaine” jelenti: Angliából eredő amerikai információ szerint az angol kormány hajlandó volna mérlegelés tárgyává tenni egy Oroszország és a szövetségesek közti konferencia tervét.

Páris, nov. 14

A „Daily Mail” jelentése szerint a politikai körökben nagy meglepetést keltett Lloyd Georgeok uildnali beszédében tett az a kijelentése, hogy:

„A hat hónap hamarosan megismerhetjük majd a hercegszigeti kísérletüket, ezáltal a siker vagy a reményével.”

Lloyd Georgeot az angol alsóházban fel fogják szólítani, hogy adjon világosabb magyarázatot. Bár az angol külsőügyi hivatalos megcáfolta azt, hogy e pillanatban bármilyen tárgyalás folyne, angol parlamenti körökben napok óta azt beszélnek, hogy valóban újabb tárgyalásokat kezdeményoztek Oroszországgal.

Winston Churchill a múlt szerdán kijelentette az alsóházban, hogy sokkal könnyebb dolguk Oroszországgal szemben pontosan körülírt politikát követni, mint alkalmazni. Az a kérdés most már, vajon Churchill szerdai és Lloyd George szombati beszéde között eltelt időben történt-e újabb tények.

### Csak egyéni kívánság

Páris, nov. 14

A „L'Homme Libre” állást foglal Lloyd George beszédével szemben és kifejti, hogy az angol miniszterelnök egyéni véleményéről van szó. A szövetségesek közt nem fol t olyan eszmecsere, amelynek alapján Szojvet-Oroszországra vonatkozó diplomáciai akcióról lehet beszélni.

### Amerikai és japán csapatok

Berlin, nov. 14

A „Deutsche Allgemeine Zeitung” jelenti Zürichből: Lansing nyilatkozata szerint a japán kormány keznek nyilatkozott, hogy

Szibériában az amerikai csapatokkal együtt működik a rend helyreállítására érdekelten.

A japán kormány e nyilatkozata válasza az Egyesült-Államoknak szeptember havában Tokióba intézett jegyzékére, amely panaszt emelt amiatt, hogy a japán parancsnokok állást foglalnak az amerikai csapatok parancsnokaival szemben.

### A vöröseknél nincs muni-ciójuk

Bukarest, nov. 14

Nikolajevből érkezett szikratávirat szerint a donmenti harcvezető hadifoglyok a lomáikból kitűnik, hogy az orosz vörös hadseregben nagy a hiány töltényekben és fegyverekben. A tölténykiosztást nagyon korlátozzák: mindössze husz darabot adnak ki naponta. Az egyes osztagokat alig kiképzelt, rosszul ruházott és demoralizált pótlégenységgel töltik ki.

### Churchill nyilatkozik az alsóházban

Bukarest, nov. 14

A „L'Independance Roumaine” írja: Lord Winston Churchill az alsóházban tartott beszédében az Oroszországgal szemben folytatott angol politikáról a következőket mondta:

Az angol kormány összes cselekményei Oroszországgal szemben a többi nagyhatalommal egyelőreleg történelmi. Anglia nagymennyiségű muni-cióval segítette Oroszországot. Franciaország és az Egyesült-Államok ugyanazt tették.

A bolsevisták — mondja Lord Churchill — megfosztották Oroszországot a két legbecsessebb dologtól: a győzelemtől és a békétől. A győzelem már a kezükben és a béke biztosítva volt. De mindkettő elűnt, mikor a németek Lenint küldték Oroszországba, hogy sietesse az ország bukását. A mozgalomnak sikerülte volt. A szövetségesek különösen a Németországgal szemben fenntartott keleti front felhagyása folytán szenvedtek sokat. Ezt nem tudjuk nekik elfelejteni.

Angliának nagy és barátságos befolyása maradt Oroszországban. Ezt a befolyást a konfliktusok vadcsatának az enyhítésére kell főhasználnunk.

### Eső akadályozza a hadműveleteket

Bukarest, nov. 14

Kamenicu Podolskból jelenti az ukrán nagy főhadiszállás, hogy az a támadás, amelyet az ukrán fronton a Dnyeszter folyó és a Vopnarka Zircu'la vasutvonalán menő, továbbá a Viaslad és Cratot vidékén az önkéntes csapatok megindítottak, folyamatban van. A többi fronton a folytonos esőzés miatt a hadműveletek ellanyhulnak.

### D'Annunzio Fiume ügyét a békekonferencia elé viteti

Bécs, nov. 14

A „Neues Wiener Journal” jelenti: D'Annunzio azt javasolta, hogy a fiumei kérdés elintézését bízzák a békekonferenciára, kijelentette, hogy ő csak azt akarja elhárítani, hogy Fiume ellen erőszakos intézkedések toyenek.

### Választások Jugoszláviában

Arad, nov. 14

Belgrádból jelentik: Ma írták alá a választások új rendjéről szóló rendeletet, amely Zágrábban, valamint Horvátországban és Szlavóniában is érvényes. Az új választási rend a proporcionális rendszer alapján készül. Önálló ököknek is megadja a szavazati jogot.

### A francia kereskedelem Magyarországon

Debrecen, nov. 14

Budapestről jelentik: Graziani tábornok, a budapesti francia misszió vezetője közölte a magyar kormányval, hogy a francia kormány Franciaország és Magyarország közötti kereskedelmi összeköttetést, mely a háború kitörése óta szünetelt, ismét szabaddá tette. Azokat a rendelkezéseket, melyek a két ország közötti kereskedelmi forgalomról szólnak, nyilvánosságra fogják hozni.

### Clerk kötött marsrutát kapott

Bukarest, nov. 14

A „Dacia”-nak jelentik: Clerk a legfőbb tanácsától szabatos utasításokat kapott. Feladata:

Friedrich-kormány uralmának és megakadályozni minden eszközzel a Habsburgok visszatérését. Feladata továbbá megalakítani egy demokratikus, koalíciós kormányt, azután mielőbb megállítani a lakosság általános óhaját, hogy ennek megvalósulása a végleges kormányt megalakíthassa.

Clerknek szilárd meggyőződése, hogy a koalíciós kormányt rövid időn belül összeállíthatja.

Corpul 6. armata. Regimentul 86. Infanterie.

### HIRDETMEY.

Az Oradea Marei Regimentul 86 Infanterie tudomására hozza a zeneőröknek, hogy az azonnal megalakítandó zenekarban egy karmesteri, egy alkarmesteri és 5 havidijas zenészi állás van üresedésben. Pályázók a Regimentul 86. Infanterie lakosai (a volt huszár lakosai) jelentkezhetnek, alkalmatlanságig.

A vasuti szállítási költségeket az ezred viseli, amelyek fizetendők a jelentkezésnél.

Comandamentul Regimentului 86. Infanterie.

### Értesítés

A közönség tudomására hozatik, hogy az utcán való közlekedés éjjel 11 óráig van megengedve.

Nyílt helyiségek nyitvatartások éjjel 10 óra 30 percig.

Mozgósínházak játszhatnak este 10 óráig, színház és varieték zárva maradnak.

Folyó év október hó 30-án közzétett 5. számú rendelet intézkedése fenn tartanak.

Cluj, 1919. évi november 13.

Comandantul Garnizoanei Cluj.